

Приказ књиге *Quinn Slobodian, Globalists: The End of Empire and the Birth of Neoliberalism*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 2018, 440 pp (Кви
н Слободиан, Глобалисти - крај империје и рађање неолиберализма
)

Почетком двадесетог века слаби неолиберална хегемонија и утицај глобалне империје, САД, која је својом војном и економском моћи обезбеђивала функционисање светског капиталистичког система. Последњих година, нарочито после велике кризе 2008, све је више књига у којима се оспоравају основни принципи неолибералне идеологије и поретка. Једна од најбољих студија о тој теми је ове године објављена књига америчког историчара млађе генерације Квина Слободиана, Глобалисти. Аутор тумачи суштину неолиберализма историјским методом, тако што прати његов настанак и развој. За разлику од уобичајених схватања, по којима се ова доктрина доводи у везу са доласком на власт Роналда Регана и Маргарет Тачер, или са формирањем Друштва Монт Пелерин, 1947. године, Слободиан тврди да је неолиберализам настао у Бечу, непосредно после Првог светског рата. Овај централноевропски град је у то време био средиште економске мисли и на либералном крилу, и на левици. Још пре рата развијена је критика марксизма са Бем-Баверком и Карлом Менгером као главним протагонистима, касније им се придружује Лудвиг Мизес, који је после победе Октобарске револуције био један од главних критичара социјализма и планске привреде. На левици су били аустромарксисте, међу њима најзначајнији економиста био је Рудолф Хилфердинг.

Крајем рата пропада Хабзбуршко царство, Аустрија је постала демократска република, одржани су први слободни избори са општим правом гласа за мушкарце, што је довело до великог успона социјалдемократије, јачања радничког покрета и серије штрајкова. У периоду од 1918 до 1934 говорило се о црвеном Бечу као моделу демократског социјализма, постојали су социјални станови и широке могућности за образовање деце и одраслих.

Ти догађаји, поред Бољшевичке револуције изазвали су панику у редовима буржоазије која је била суочена са опасношћу да изгуби власт, или да ће она бити ослабљена. Идеја неолиберализма рађа се у круговима око бечке Трговачке коморе, у којој је истакнуту улогу имао Мизес. Сама идеја да обични људи имају политички утицај преко својих представника, да учествују у доношењу закона, да одлучују о власничким правима и да доносе мере у интересу нижих слојева, за њих је била неприхватљива. Владавина народа морала је бити онемогућена, за бечке неолиберале питање је било како у условима демократије очувати хијерархију богатства и моћи.

Касније се седиште ове школе помера у Женеви, назив Женевска школа Слободиан користи као синоним за неолиберализам. У том граду било је седиште Лиге народа, чије

деловање је почивало на принципима економског либерализма.

Аутор историју неолиберализма прати преко интелектуалног И политичког деловања његових главних протагониста, Мизеса, Фридриха Хајека, Готфрида Хаберлера, Вилхелма Ропкеа, Валтера Ојкена, Британца Лајонела Робинса и др. Иако међу овим ауторима има разлика, Слободиан успешно показује како се ради о изразито антидемократској, ауторитарној, антисоцијалистичкој доктрини која је једнако нетрпељива и према трећесветским развојним национализмима, праву народа на самоопредељење и другим позитивним тековинама социјалних борби у XX веку. Циљ покрета који је у време свог настанка био маргиналан, доминантан постаје седамдесетих година, био је обнова политичке и економске моћи буржоазије које је била озбиљно пољуљана исходима рата. Аутор тврди да је неолиберални глобализам интелектуални пројекат настао на рушевинама Аустро-Угарске. Пропаст империја је од суштинског значаја за његову појаву.

После пропасти Царства постављено је питање како решити проблем постимперијалног поретка. Централноевропске земље нису имале велика унутрашња тржишта, проблем је био како утврдити стратегије за балансирање државне моћи и економске међузависности, по неолибералима, приврженост националном суверенитету и аутономији је опасна. После нестанка империја, нације морају бити уклопљене у међународни институционални поредак који ће заштити капитал и омогућити му да се слободно креће по свету. Кардинална грешка почињена у XX веку била је вера у неограничену националну независност, неолиберални поредак захтева принудну изономију, исти закон за све, насупрот илузији о аутономији и властитим законима.

"Глобалисти" - крај Империје и рађање неолиберализма

Пише: Мирослав Самарџић
субота, 08 децембар 2018 10:28

"Глобалисти" - крај Империје и рађање неолиберализма

Пише: Мирослав Самарџић
субота, 08 децембар 2018 10:28

"Глобалисти" - крај Империје и рађање неолиберализма

Пише: Мирослав Самарџић
субота, 08 децембар 2018 10:28

"Глобалисти" - крај Империје и рађање неолиберализма

Пише: Мирослав Самарџић
субота, 08 децембар 2018 10:28

